

Ю. О. Лазебник,
к. е. н., доцент, доцент кафедри статистики, обліку та аудиту,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, м. Харків
У. А. Прохорова,
магістр, кафедра статистики, обліку та аудиту,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, м. Харків

DOI: 10.32702/2306-6814.2018.20.34

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ УКРАЇНИ З ПОГЛЯДУ МІЖНАРОДНИХ РЕЙТИНГІВ

Iu. Lazebnik,
PhD, Associate Professor, Associate Professor of Statistics, Accounting and Auditing Department,
V.N. Karazin Kharkiv National University
U. Prokhorova,
magister of Statistics, Accounting and Auditing Department, V.N. Karazin Kharkiv National University

INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF UKRAINE IN TERMS OF INTERNATIONAL RATINGS

У статті обґрунтовується можливість та доцільність визначення інвестиційної привабливості України на основі міжнародних рейтингів.

Визначено, що для оцінки конкурентоспроможності економіки країн світу доцільно використовувати Індекс глобальної конкурентоспроможності (Global Competitiveness Index – GCI). Основну увагу приділено визначенню та характеристиці таких основних складових елементів глобальної конкурентоспроможності, як якість інститутів; інфраструктура; макроекономічне середовище; охорона здоров'я та початкова освіта; вища освіта і професійна підготовка; ефективність ринку товарів; ефективність ринку праці; розвиток фінансового ринку; технологічна готовність; розмір ринку; відповідність бізнесу сучасним вимогам; інновації.

Окреслено основні умови залучення інвестицій, оцінено сучасний стан інвестиційної привабливості України.

За результатами проведеного дослідження визначено основні проблеми, які необхідно вирішити в Україні для покращення інвестиційного середовища.

The article substantiates the possibility and expediency of determining the investment attractiveness of Ukraine on the basis of international ratings. The purpose of the research is to study the world's approaches to determining the investment attractiveness of Ukraine in terms of international ratings.

It is determined that in order to assess the competitiveness of the economies of the world, it is appropriate to use the Global Competitiveness Index (GCI). The main attention is paid to the definition and characterization of such key components of global competitiveness as the quality of institutions; infrastructure; macroeconomic environment; health and primary education; higher education and training; goods market efficiency; labor market efficiency; financial market development; technological readiness; market size; business sophistication; innovations are analyzed.

The article considers the importance of the ranks of the elements of the index of global competitiveness of Ukraine as constituent elements in 2015–2018. The analysis of dynamics of the index of global competitiveness of Ukraine for 2008–2018 has been carried out. According to the results of the research, it was substantiated that the development of a long-term strategy, taking into account the strengths and weaknesses based on the global competitiveness index, will allow formulating tactical and strategic tasks for the Ukrainian government and will contribute to the investment attractiveness of Ukraine and improve the situation of the country.

The main conditions of attraction of investments are outlined, the current state of investment attractiveness of Ukraine is estimated. The main obstacles for foreign investors in Ukraine are

considered, in particular, imperfect legislation. According to the results of the study, the main problems identified in Ukraine in order to improve the investment environment, the main among which were recognized: fighting corruption, judicial reform and land reform, as well as slow pace of reforms, high rates of business lending, conflict in the East, bureaucracy smuggling and the shadow economy.

Ключові слова: інвестиційна привабливість, інвестиційний клімат, інвестиційний імідж, Індекс глобальної конкурентоспроможності.

Key words: investment attractiveness, investment climate, investment image, Global Competitiveness Index.

ВСТУП

Всесвітня історія доводить, що залучення ресурсів як інвестицій є ефективним інструментом підвищення національної економіки. Подальший економічний та соціальний розвиток України залежить від створення сприятливого інвестиційного клімату. Імідж України у світі є своєрідним еталоном для інвестиційних фондів, які планують інвестувати за кордон. Україна стоїть перед завданням сформулювати сприятливий імідж для кожного регіону в свідомості економічно та соціально активних людей молодого покоління та закріплення та популяризації її як всередині країни, так і за її межами.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

І. Бланк [2], А. Бутняров [3], О. Гаврилюк [4], С. Гушко [5], Г. Корепанов [8], О. Носова [10], А. Пересада [11], В. Швець [12] присвятили свої роботи актуальним питанням залучення інвестицій в економіку України та покращення її інвестиційного клімату. Незважаючи на величезну кількість оригінальних та суттєвих статей як іноземних, так і вітчизняних вчених з даного питання, слід зазначити, що практично немає базових досліджень для правових, соціальних та економічних умов інвестиційної діяльності.

Рейтинг індексів є важливим інструментом, який політики та бізнесмени можуть використовувати для формування більш просунутої економічної політики, економічної безпеки та інституційних реформ в економіці.

Питанням місця України в міжнародних рейтингах займалися такі провідні вчені: Антонюк Л. [1], Данилишин Б. [6], Лук'яненко Д. [9] та інші.

ПОСТАНОВКА ЗАДАЧІ

Метою дослідження є вивчення підходів до визначення інвестиційної привабливості України з погляду міжнародних рейтингів.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

З 2004 року Всесвітній економічний форум розпочав публікацію Глобального огляду конкурентоспроможності країн світу. Конкурентоспроможність визначається як сукупність інституцій, політичних дій та факторів, що визначають рівень продуктивності країни. Іншими словами, більш конкурентоспроможна економіка — це така, яка з часом може зростати швидше.

Аналіз сильних та слабких факторів конкурентоспроможності країн дозволяє їхнім урядам визначати ключові пріоритети для здійснення реформ. Для оцінки конкурентоспроможності економіки кожної країни розраховується Індекс глобальної конкурентоспромож-

ності (Global Competitiveness Index — GCI). Для його розрахунку використовуються відкриті статистичні дані та результати спеціальних інтерв'ю більш ніж 14 тисяч менеджерів різних компаній, що працюють у цих країнах [13—15].

Індекс глобальної конкурентоспроможності для України становить 4,11. Щоб потрапити до 40 найкращих країн, рейтинг індексу повинен дорівнювати приблизно 4,6 і вище (табл. 1).

Експерти при складанні Індексу беруть до уваги те, що економіки різних країн світу знаходяться на різних етапах свого розвитку. Значення окремих факторів зростання конкурентоспроможності країни пов'язане зі стартовими умовами, або з інституційними та структурними характеристиками, що дозволяють позиціонувати державу по відношенню до інших країн крізь призму розвитку.

Індекс глобальної конкурентоспроможності враховує дванадцять базових категорій, характеристику яких наведено в таблиці 2.

Дослідники постійно вдосконалюють методологію розрахунку Індексу для того, щоб він залишався адекватним інструментом вимірювання рівня конкурентоспроможності в постійно мінливій глобальному середовищі.

Важливо мати на увазі, що описані базові елементи конкурентоспроможності не є незалежними: вони, як правило, зміцнюють один одного, а слабкість в одній сфері часто має негативний вплив в іншу.

Значення рангів елементів індексу глобальної конкурентоспроможності представлено в таблиці 3.

У 2017 р. Україна покращила свою позицію у розвитку фінансового ринку (120 місце у 2017 р. — 130 в 2016 р.), зростання кредитного рейтингу країни (114 місце у 2017 році, у 2016 р. — 127 місце). Згідно з результатами проведеного аналізу, Україна погіршила свої

Таблиця 1. Динаміка індексу глобальної конкурентоспроможності для України за 2008—2018 рр.

Рік	Ранг/кількість країн	Індекс	Зміна в порівнянні з попереднім роком
2008–2009	72/134	4,09	+0,11
2009–2010	82/133	3,95	–0,14
2010–2011	89/132	3,90	–0,05
2011–2012	82/142	4,00	+0,10
2012–2013	73/144	4,14	+0,14
2013–2014	84/148	4,05	–0,09
2014–2015	76/144	4,14	+0,09
2015–2016	79/140	4,03	–0,11
2016–2017	85/138	4,00	–0,03
2017–2018	81/137	4,11	+0,11

Джерело: узагальнено за [13—15].

Таблиця 2. Базові елементи конкурентоспроможності

Базові елементи	Характеристика
ОСНОВНІ ВИМОГИ	
Якість інститутів	Інституційний стан країни залежить від ефективності функціонування як державних, так і приватних зацікавлених сторін. Правова та адміністративна основа, в рамках якої взаємодіють особи, фірми та уряди, визначає якість державних інститутів країни та сильно впливає на конкурентоспроможність та зростання економіки, на інвестиційні рішення та організацію виробництва, відіграє ключову роль у тому, як суспільство визначає переваги та несе витрати на розвиток стратегії. Всесвітня фінансова криза 2007-2008 рр., а також численні корпоративні скандали висвітлили актуальність впровадження міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та звітності, забезпечення прозорості дій запобігання шахрайству та неправильному управлінню, забезпечення належного управління та підтримання довіри інвесторів та споживачів
Інфраструктура	Широкомасштабна та ефективна інфраструктура має вирішальне значення для забезпечення ефективного функціонування економіки. Ефективні режими транспорту, включаючи високоякісні дороги, залізниці, порти та повітряний транспорт, дають змогу підприємствам безпечно та своєчасно отримувати свої товари та послуги, а також сприяти пересуванню працівників на робочі місця. Економіка також залежить від стабільного постачання електроенергії, аби підприємства працювали безперешкодно. Нарешті, всеохоплююча телекомунікаційна мережа дозволяє швидко розподіляти інформацію, що підвищує загальну економічну ефективність, допомагаючи забезпечити зв'язок підприємств та прийняття рішень економічними суб'єктами, беручи до уваги всю наявну відповідну інформацію
Охорона здоров'я та початкова освіта	Здорова робоча сила є життєво важливим фактором для підвищення конкурентоспроможності та продуктивності країни. Хворі працівники не можуть в повній мірі реалізувати свій потенціал і будуть менш продуктивними. Погане здоров'я призводить до значних втрат, оскільки хворі працівники часто відсутні на виробництві або працюють з низькою ефективністю. Таким чином, інвестиції в надання медичних послуг є критично важливими з чітких економічних, а також моральних міркувань. Окрім здоров'я, цей компонент враховує кількість і якість базової освіти, яка отримується населенням, що є основоположним елементом сучасної економіки. Базова освіта підвищує ефективність кожного окремого працівника
Макроекономічне середовище	Стабільність макроекономічного середовища є важливою для бізнесу, і, як наслідок, важливою для загальної конкурентоспроможності країни. Незважаючи на те, що макроекономічна стабільність сама по собі не може підвищити продуктивність, зрозуміло, що макроекономічна небезпека завдає шкоди економіці. Існування фіскального дефіциту обмежує майбутню спроможність уряду реагувати на ділові цикли. Фірми не можуть працювати ефективно, коли рівень інфляції збільшується. У підсумку, економіка не може бути сталою, якщо макросередовище не є стабільним
ПІДСИЛЮЮЧІ ПРОДУКТИВНОСТІ	
Вища освіта і професійна підготовка	Якісна вища освіта та навчання є вирішальними для економік, які хочуть запровадити інноваційні підходи до функціонування виробничих процесів. Зокрема сьогоднішня глобалізація економіки вимагає від країн виховання добре освічених працівників, які здатні виконувати складні завдання та швидко адаптуватися до змін навколишнього середовища та зростаючих потреб виробничої системи. Цей компонент передбачає наявність середньої та вищої освіти, а також сучасних професійних навичок. Ступінь підготовки персоналу також враховується в зв'язку з важливістю професійного навчання та безперервного навчання на робочих місцях для забезпечення постійного підвищення кваліфікації працівників
Ефективність ринку товарів	Країни з ефективними товарними ринками мають хороші можливості для пропорційного поєднання продуктів і послуг з урахуванням конкретних умов їх пропозиції і попиту, а також для забезпечення того, щоб ці товари могли бути ефективно реалізовані. Здорова ринкова конкуренція як вітчизняна, так і зарубіжна, має важливе значення для підвищення ефективності ринку і, отже, для підвищення продуктивності бізнесу. Ефективність ринку також залежить від умов попиту, таких як орієнтація на клієнтів і вимоги покупців. За культурних або історичних причин клієнти можуть бути більш вимогливими в одних країнах, ніж в інших. Це може створити важливі конкурентні переваги, оскільки змушує компанії бути більш інноваційними та орієнтованими на клієнта і тим самим формує умови, необхідні для підвищення ефективності на ринку
Ефективність ринку праці	Ефективність та гнучкість ринку праці мають вирішальне значення для забезпечення найефективнішого використання працівників у економіці та надання стимулів розвитку професійних навичок. Таким чином, ринок праці повинен бути гнучким, щоб швидко та з низькими витратами адаптувати працівників з однієї економічної діяльності в іншу, а також забезпечити коливання робочої сили без особливого соціального зриву. Ефективні ринки праці повинні також забезпечувати чіткі сильні стимули для працівників та сприяти розвитку талантів на робочих місцях, а також забезпечувати гендерну справедливість у діловому середовищі. Взагалі ці фактори позитивно впливають на продуктивність праці та привабливість країни для високоінтелектуальних талановитих професіоналів
Розмір ринку	Розмір ринку впливає на продуктивність, оскільки великі ринки дозволяють компаніям використовувати «ефект масштабу». Традиційні ринки, доступні для підприємств, були обмежені національними кордонами. В епоху глобалізації міжнародні ринки стали заміною внутрішніх ринків, особливо для малих країн. Таким чином, експорт може розглядатися як заміна внутрішнього попиту при визначенні розміру ринку для фірм країни
Розвиток фінансового ринку	Ефективний фінансовий сектор використовує ресурси, заощаджені населенням країни, а також ті, що надходять в економіку з-за кордону, до підприємницьких або інвестиційних проєктів з найбільшими очікуваними доходами. Бізнес-інвестиції є критично важливими для підвищення продуктивності. Тому економіці потрібні дієві фінансові ринки, які можуть залучити капітал для інвестицій з таких джерел, як позики надійного банківського сектора, добре регульованих бірж цінних паперів, венчурного капіталу та інших фінансових продуктів. Для того, щоб виконувати всі ці функції, банківський сектор повинен бути надійним та прозорим, а фінансові ринки належно врегульовані для захисту інвесторів та інших суб'єктів економіки в цілому
Технологічна готовність	Складова індексу, що стосується технологічної готовності вимірює інтенсивність, з якою економіка застосовує існуючі технології для підвищення продуктивності видів економічної діяльності, з особливим наголосом на його здатність повною мірою використовувати інформаційні та комунікаційні технології (КТ) у виробничих процесах для впровадження інновацій. Головний момент полягає в тому, що фірми, які працюють у країні, повинні мати доступ до сучасних інноваційних продуктів та послуг, а також здатність їх поглинати та використовувати. Основним джерелом поширення світових інноваційних технологій є прямі іноземні інвестиції (ПІІ), які відіграють ключову роль, особливо для країн на менш розвинутому етапі технологічного розвитку
ІННОВАЦІЙ ТА ФАКТОРИ ВДОСКОНАЛЕННЯ	
Відповідність бізнесу сучасним вимогам	Відповідність бізнесу сучасним вимогам стосується поєднання двох елементів: якості загальних ділових мереж країни та якості діяльності окремих фірм та стратегій. Ці фактори особливо важливі для країн на найвищому етапі розвитку, коли в значній мірі висчерпані більш базові джерела підвищення продуктивності праці. З огляду на різні причини важливість якості ділових мереж та допоміжних галузей у країні залежить від кількості та якості місцевих постачальників та ступеня їх взаємодії. Коли компанії та постачальники з певного сектору взаємопов'язані в географічно близьких групах, що називаються кластерами, ефективність підвищується, створюються нові можливості для інновацій у процесах та продуктах, а також зменшуються бар'єри для розвитку нових фірм
Інновації	Інновації є особливо важливими для економіки, коли вони наближаються до сучасного світового рівня знань. Останнім часом змінюється можливість збільшення вартості шляхом інтеграції та адаптації зовнішніх технологій. У цих умовах фірми повинні розробляти та розвивати інноваційні продукти та послуги, щоб зберегти конкурентну перевагу та рухатися до ще більш високого рівня доданої вартості. Для цього прогресу потрібно середовище, яке сприяє інноваційній діяльності та підтримується як державним, так і приватним секторами. Зокрема це означає: – достатні інвестиції в дослідження та розробки (НДДКР), особливо приватним сектором; – наявність високоякісних науково-дослідних установ, які можуть генерувати базові знання, необхідні для впровадження нових технологій; – широкомасштабну співпрацю в науково-технічних розробках між науковцями та промисловістю; – захист інтелектуальної власності

Джерело: узагальнено за [13 – 15].

позиції у 4 з 12 основних показників. Найбільше втрачено (мінус 13 пунктів) за складовою "Ефективність ринку праці". Тенденція до погіршення цього показника спостерігалася і в минулорічних дослідженнях, причому в торішньому ми погіршили за ним свої позиції на 17 пунктів.

Також Україна зазнала втрат за оцінкою інноваційної складової Індексу — ("мінус" 9 пунктів), інфраструктурної ("мінус" 3 пункти) та за складовою, що характеризує вищу освіту та професійну підготовку ("мінус" 2 пункти).

Посилення захисту національних інвесторів (129 місце в 2017 році, а в 2016 році — 136) пов'язано з механізмом державної програми захисту інвестицій — згідно з Всесвітнім економічним форумом в Україні система прав власності і захист приватної власності не працює належним чином, але все ж таки за рік становище покращилося. Зниження рейтингу в діловій складності (90 місце в 2017 році, а в 2016 році — 98) пов'язане з антимонопольним законодавством і покращенням механізмів стимулювання розвитку малих і середніх підприємств — податковим тиском на малий і середній бізнес. З іншого боку, Україна погіршила свої позиції у вищій освіті (в 2017 році — 35 місце, в 2016 — 33).

Індекс глобальної конкурентоспроможності відображає конкурентні переваги країни. Це дорога для потенційних іноземних інвесторів і урядів інших країн. Відмова у формуванні міжнародної конкурентоспроможності, перш за все, обумовлена відсутністю як загальних, так і секторних стратегій розвитку країни на довгостроковий період. Розробка довгострокової стратегії з урахуванням сильних і слабких сторін, заснованих на глобальному індексі конкурентоспроможності, дозволить сформулювати тактичні і стратегічні завдання для уряду України і буде сприяти інвестиційній привабливості України та поліпшити становище країни.

Основними умовами залучення інвестицій є стабілізація макроекономічного середовища та вдосконалення законів і нормативних актів. Найзначнішою перешкодою для іноземних інвесторів в Україні є недосконале законодавство. Спроби поліпшити законодавство України з метою збільшення іноземних партнерів привели до частих змін в українському законодавстві. Не існує єдиного законодавчого акту, який був би повним і всеосяжним, щоб бути універсальним. Ситуація ускладнюється через коригування нормативних документів коли вони рухаються з верхніх рівнів управління на нижні. Це відбувається тому, що закони та резолюції частіше за все мають декларативний характер. Тому адміністративні одиниці всіх рівнів інтерпретують їх на свій розсуд.

Неузгоджені і, отже, непередбачувані правові вагелі регулювання іноземних інвестицій викликають критику як у вчених, так і у прямих іноземних інвесторів. За роки незалежності Україна 6 разів змінила умови інвестиційної діяльності для нерезидентів. Європейська Бізнес Асоціація провела опитування серед керівників 142 найбільших українських та міжнародних компаній.

Таблиця 3. Індекс глобальної конкурентоспроможності України за складовими елементами в 2015–2018 рр.

	Ранг			Значення індексу*
	2015–2016 (140 країн)	2016–2017 (138 країн)	2017–2018 (137 країн)	2017–2018 (137 країн)
Індекс глобальної конкурентоспроможності України	79	85	81	4,1
ОСНОВНІ ВИМОГИ	101	102	96	4,2
Якість інститутів	130	129	118	3,2
Інфраструктура	69	75	78	3,9
Макроекономічне середовище	134	128	121	3,5
Охорона здоров'я та початкова освіта	45	54	53	6,0
ПІДСИЛЮЮЧІ ПРОДУКТИВНОСТІ	65	74	70	4,1
Вища освіта і професійна підготовка	34	33	35	5,1
Ефективність ринку товарів	106	108	101	4,0
Ефективність ринку праці	56	73	86	4,0
Розвиток фінансового ринку	121	130	120	3,1
Технологічна готовність	86	85	81	3,8
Розмір ринку	45	47	47	4,5
ІННОВАЦІЇ ТА ФАКТОРИ ВДОСКОНАЛЕННЯ	72	73	77	3,5
Відповідність бізнесу сучасним вимогам	91	98	90	3,7
Інновації	54	52	61	3,4

Джерело: побудовано за даними [13–15].

Результати показали, що негативні настрої послабилися. Позитивною зміною є відкритість державних даних, мораторій на перевірки, поступова дерегуляція, розвиток електронних сервісів, спрощення процедури отримання документів на будівництво, послаблення валютного контролю, запровадження інституту приватних виконавців, прийняття закону про squeeze-out тощо [3].

Серед важливих проблем, на які повинна звернути увагу влада, бізнесмени назвали три незмінні позиції: боротьба з корупцією, судова реформа та земельна реформа. Також негативними факторами деякі учасники назвали повільний темп реформ, завищені ставки кредитування бізнесу, конфлікт на Сході, бюрократію, контрабанду та тіньову економіку.

Для створення умов, що сприяють прямим іноземним інвестиціям, Україні необхідно мати справу з відсутністю ринкового законодавства. Привабливе правове середовище має відповідати трьом умовам. По-перше, приватні інвестори, як іноземні, так і вітчизняні, повинні бути впевнені, що їх інвестиції захищені добре розвинутою системою законів. По-друге, інвестори повинні бути переконані в тому, що закони фактично реалізовані. Іноземні інвестори також зацікавлені в здійсненні законодавства — здатності судової системи і правових процедур. По-третє, інвесторам потрібна стабільність і передбачуваність системи юриспруденції. Часті зміни в законодавстві серйозно підривають довіру інвесторів.

ВИСНОВКИ

Узагальнюючи, потрібно визнати, що загальний інвестиційний і діловий клімат в Україні складний. Залучаючи іноземний капітал в країну, ми не повинні забувати, що Україна вийде з кризи тільки своїми силами. Серед основних проблем, які повинні бути вирішені в Україні для поліпшення інвестиційного середовища, слід виділити необхідність професійного використання коштів та ефективного управління українськими інвес-

тиційними компаніями-реципієнтами, вдосконалення правової та інституційної бази для підвищення потенціалу механізмів для забезпечення сприятливого інвестиційного клімату та безпеки захисту прав інвесторів.

У подальших дослідженнях доцільно провести оцінювання взаємовпливу елементів індексу конкурентоспроможності на інвестиційну привабливість країн світу.

Література:

1. Антонюк Л.Л. Міжнародна конкурентоспроможність країн: теорія та механізм реалізації. — К.: КНЕУ, 2004. — 275 с.
2. Бланк И.А. Управление инвестициями предприятия / И.А. Бланк. — К.: Ника-Центр, Эльга, 2003. — 480 с.
3. Бутняров А. Сприятливий інвестиційний клімат країни — запорука залучення іноземних інвестицій / А. Бутняров // Ринок цінних паперів України. — 2008. — № 3—4. — С. 29—32.
4. Гаврилюк О. В. Інвестиційний імідж та інвестиційна привабливість України / О.В. Гаврилюк // Фінанси України. — 2008. — № 3. — С. 79—93.
5. Гушко С.В. Оцінка інвестиційної діяльності та сучасної регіональної інвестиційної політики в Україні [Електронний ресурс] / Електронне наукове фахове видання Ефективна економіка. — 2013. — № 10. — Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2426>
6. Данилишин Б.М. Інвестиційна політика в Україні: [монографія] / Данилишин Б.М., Корецький М.Х., ДаційО.І. — Донецьк: Юго-Восток, Лтд, 2006. — 292 с.
7. Європейська Бізнес Асоціація / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://eba.com.ua>
8. Корепанов Г.С. Статистична оцінка потенціалу інвестиційної привабливості муніципальних одиниць Харківської області [Електронний ресурс] / Г.С. Корепанов // Бізнес Інформ. — 2015. — № 4. — С. 137—143. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2015_4_24
9. Лук'яненко Д.Г. Рецензія на підручник "Міжнародна економіка" [Електронний ресурс] / Д.Г. Лук'яненко, А.М. Поручник, Я.М. Столярчук // Економічний форум. — 2017. — № 1. — С. 243—244. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2017_1_38
10. Носова О.В. Інвестиційний клімат в Україні: основні напрями поліпшення // Стратегічні пріоритети. — 2008. — № 1. — С. 59—65.
11. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом / А.А. Пересада. — Київ: Лібра, 2002. — 472 с.
12. Швець В. Я. Аналіз інвестиційного клімату в економіці України та шляхи його покращання / В.Я. Швець // Економічний нобелівський вісник. — 2014. — № 1 (7). — С. 502—508.
13. The Global Competitiveness Report 2015—2016 [Electronic resource]. — Режим доступу: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2015—2016>
14. The Global Competitiveness Report 2016—2017 [Electronic resource] / World Economic Forum. — Way of access: <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2016-2017-1>
15. The Global Competitiveness Report 2017—2018 [Electronic resource]. [Electronic resource]. / World

Economic Forum. — Way of access : <http://www3.weforum.org/docs/GCR2017-2018/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2017%E2%80%932018.pdf>

References:

1. Antoniuk, L. L. (2004), Mizhnarodna konkurentospromozhnist' krain: teoriia ta mekhanizm realizatsii [International Competitiveness of Countries: Theory and Mechanism of Implementation], KNEU, Kyiv, Ukraine.
2. Blank, Y. A. (2003), Upravlenye ynvestytsiyami predpriyatiya [Management of enterprise investments], Nyka-Tsentr, El'ha, Kyiv, Ukraine.
3. Butniarov, A. (2008), "Favorable investment climate in the country is the key to attracting foreign investment", Rynok tsinnykh paperiv Ukrainy, vol. 3—4, pp. 29—32.
4. Havryliuk, O. V. (2008), "Investment image and investment attractiveness of Ukraine", Finansy Ukrainy, vol. 3, pp. 79—93.
5. Hushko, S. V. (2013), "Estimation of investment activity and modern regional investment policy in Ukraine", Efektyvna ekonomika, [Online], vol. 10, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2426> (Accessed 30 Sept 2018).
6. Danylyshyn, B. M. Korets'kyj, M. Kh. and Datsij, O. I. (2006), Investytsijna polityka v Ukraini [Investment Policy in Ukraine], Yuho-Vostok Ltd, Donetsk, Ukraine.
7. European Business Association (2018), available at: <https://eba.com.ua> (Accessed 30 Sept 2018).
8. Korepanov, H. S. (2015), "Statistical estimation of the potential of investment attractiveness of municipal units of the Kharkiv region", Biznes Inform, vol. 4, pp. 137-143, [Online], available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2015_4_24 (Accessed 30 Sept 2018).
9. Luk'ianenko, D. H. Poruchnyk, A. M. and Stoliarchuk, Ya. M. (2017), "Review of the textbook "International Economics"", Ekonomichnyj forum, vol. 1, pp. 243-244, [Online], available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2017_1_38 (Accessed 30 Sept 2018).
10. Nosova, O. V. (2008), "Investment climate in Ukraine: the main directions of improvement", Stratehichni priorityty, vol. 1, pp. 59—65.
11. Peresada, A. A. (2002), Upravlinnia investytsijnym protsesom [Investment process management], Libra, Kyiv, Ukraine.
12. Shvets', V. Ya. (2014), "Analysis of the investment climate in the economy of Ukraine and ways to improve it", Ekonomichnyj nobelivs'kyj visnyk, vol. 1 (7), pp. 502—508.
13. World Economic Forum (2018), "The Global Competitiveness Report 2015—2016", available at: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2015-2016/> (Accessed 30 Sept 2018).
14. World Economic Forum (2018), "The Global Competitiveness Report 2016-2017", available at: <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2016-2017-1> (Accessed 30 Sept 2018).
15. World Economic Forum (2018), "The Global Competitiveness Report 2017-2018", available at: <http://www3.weforum.org/docs/GCR2017-2018/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2017%E2%80%932018.pdf> (Accessed 30 Sept 2018).

Стаття надійшла до редакції 09.10.2018 р.